

N:o 116.

Af herr **E. W. Wretlind**, om nedsättning i tullen å thé, chokolad och kakao.

Vid innevarande såsom mycket skyddsvänlig redan anskrifna riksdag, äro dock flera motioner väckta om nedsättning i kaffetullen. Den folkvänliga afsigten i dessa motioner kan icke heller misskännas. Man resonerar som så: måste vi fördyra brödet för vårt folk, så må vi åtminstone på samma gång gifva det en billig kaffetår att trösta sig med. Kändt är ju, att den »lilla kaffetåren» länge varit företrädesvis den fattige och nyktre arbetarens och arbeterskans tröstedryck i deras lifs trångmål. Och med fördyradt bröd skola naturligtvis än flera behöfva gripa till detta tröste- och njutningsmedel. Ty något annat kan man näppeligen kalla kaffet, eftersom dess näringsvärde är af vetenskapen erkändt och bevisadt vara mycket ringa. Såsom ersättning för bröd är det alltså en dålig ersättning. — Men man skulle ändock kunna odeladt glädja sig deråt, att folket finge billigt kaffe, ifall icke kaffet hade en verklig skuggsida, hvilken gör att äfven om kaffekalasen ofta kan sägas, att de höra till den ståt, som »slutar med gråt», ja detta i rent bokstaflig mening. Kaffedrycken medverkar nemligen till eller försvårar de hos oss så vanliga sjukdomarne i matsmältningsorganen, som läkarne kalla dyspepsi, cardialgi, magkatarr, magsår och magkräfta. Ja, läkarne anse, att de tre förstnämnda af dessa sjukdomar ganska ofta i vårt land hafva sin egentliga orsak i ett alltför ymnigt kaffedrickande, hvarpå generaldirektör

Huss framlade bevis i en redan för 20 år sedan utkommen liten bok, med titeln »Om kaffe, dess bruk och missbruk».

Att de här nämnda sjukdomarne hos oss hafva en synnerligt stor utbredning, ja, troligen större än hos andra folk, kan hvarje praktiserande läkare intyga, då dylika patienter hos de flesta läkare torde utgöra omkring en fjerdedel af de besökande på hans mottagningstimmar. Detta förhållande bevisas ock af berättelserna från våra brunnar och bad, der dessa sjuke om somrarne söka åtminstone förbättra sin helse. Af 15,404 personer, hvilka enligt kongl. medicinalstyrelsens berättelse år 1883 behandlades af läkare vid 35 våra mest besökta kurorter ledo 3,222 af magkatarr samt 1,863 af andra sjukdomar i matsmältningsorganen; hvarjemte 4,369 ledo af bleksot eller blodbrist, hvilka sjukdomar äfven — enligt läkares mening — åtminstone förvärras af kaffedrickandet, om de än icke deri hafva sin uteslutande orsak. År 1884 voro motsvarande siffror: 14,984 vårdade vid 39 kurorter, hvaraf 3,719 med magkatarr, 1,194 med andra sjukdomar i matsmältningsorganen och 4,091 med bleksot eller blodbrist.

Härmed vill jag icke hafva sagt, att dessa beklagliga förhållanden böra förhindra representationen att nedsätta den skatt, som utgår under namn af kaffetull, och som obestriddigen är under nuvarande förhållanden en för den fattige betungande skatt. Men jag menar, att det vore föga välbetänt att underlätta tillgången till en dryck, hvilken dock faktiskt för mången varder en mycket dyr dryck genom det behof af läkarevård, som den drager med sig, utan att på samma gång tänka på två andra njutningsmedel, hvilka i någon mån redan hos oss undanträngt kaffet och hvilka man ur läkaresynpunkt måste tillönska en alltmer växande framgång härutinnan. Dessa drycker, thé och chokolad, hafva endels samma upplifvande egenskaper som kaffet, men hafva icke dess farliga verkningar för matsmältningen och blodbildningen, hvarjemte chokoladen, i jemförelse med kaffe och thé, har ett ganska högt näringsvärde. Då det derjemte visat sig, att dessa sistnämnda drycker i andra länder förmått att i mycket hög grad undantränga och ersätta kaffedrycken, synes det mig, att lagstiftningen hos oss borde söka medverka i samma syfte.

Införseln af thé och chokolad är hos oss ännu så obetydlig, att tullinkomsten, som nu ingår efter 80 öre pr kilo för thé, 50 öre pr kilo för chokolad (malen eller rifven) och 30 öre pr kilo för kakao, icke utgör någon för staten afsevärd inkomst. Enligt sista berättelsen, för 1884, af kongl. kommerskollegium utgjorde tullinkomsten för thé 76,861 kr. för

chokolad 24,754 kr. och för kakao 20,984 kr. (medan den för kaffe utgjorde 3,682,977 kr.). Jag skulle därför helst vilja föreslå tullfri införsel af thé, chokolad och kakao, men då ett sådant förslag torde sakna utsigt till framgång, inskränker jag mig att föreslå, det tullen nedsättes å thé med tre fjerdedelar, å chokolad med tre femtedelar och å kakao med två tredjedelar eller — med andra ord — jag motionerar

att Riksdagen måtte för sin del besluta, att tullen å thé nedsättes till 20 öre, å chokolad (malen eller rifven) till 20 öre och å kakao till 10 öre, allt per kilo räknadt.

Stockholm den 27 januari 1887.

E. W. Wretlind.

N:o 117.

Herr **E. W. Wretlind**, om ändringar i kongl. förordningen angående försäljning af vin, maltdrycker m. m. den 24 oktober 1885.

På grund af tre motioner i Andra Kammaren vid 1885 års riksdag (N:o 31, 47 och 51), åsyftande att inskränka och kontrollera handeln med vin- och maltdrycker till afhemtning, beslöt Riksdagen en skrivelse till regeringen (N:o 45), hvori Riksdagen — efter att hafva framhållit, att missbruket vid den fria handeln med vin- och maltdrycker icke kunde förnekas, och att en inskränkning i denna handel icke innebure en in-